

- Nerodno je: „Marka Antona spretno vleče proč.“
 Bolje: „Kako on odstranjuje Marka Antonija.“
 Nerodno: „So skupaj vsi?“
 Bolje: „So vsi prisotni?“
 Nerodno: „No, Mark Anton, kar upal sem, bo res.“
 Bolje: „Vresničijose moje nade, Marko.“
 Nerodno: „... odgovoriti, predno vprašamo.“
 Bolje: „In brez vprašanj dadé nam odgovore.“

Takih nerodnosti ali trivialnosti bi se navedla lahko še cela kopica; oglejmo si še samo nekoliko stavkov, kjer stoji „kot“ namestu „nego“ in kako se v teh lahko popravi besedilo.

- Str. 18, 9: „Bolj ljubim čast, kot smrti se bojim.“
 bolje: Bolj ljubim čast, nego bojim se smrti.
 Str. 20, 10: „Da več kot vaše je ime njegovo?“
 bolje: „Da nad imenom vašim je njegovo.“
 Str. 68, 24: „Kaj ni glasu vrednejšega kot moj je?“
 bolje: „Ni vrednejšega glasa, nego moj je?“
 Str. 91, 6: „Močnejša kot izdajsko vse orožje.“
 bolje: Ki gorša je od vsega izdajstva.
 Str. 127, 4: „Beseda dobra boljša kot slab mah“

je silno trdo zaradi treh, enozložnih, s tihnikom se končujočih besed; lepše se glasi stavek tako-le:

„Beseda dobra prekosi udarce.“

Nočemo nadaljevati teh zgledov; omenimo samo še nekaterih izrazov, n. pr. „s krvjo meče opisati“; „zdaj k stvari“ nam. „na stvar“ str. 128, kajti „k stvari“ je germanizem.

Nedostatki tega prevoda so: 1) da se ni prevajalo iz izvornika; 2) da se ni gledalo dovolj na slovniško pravilnost; 3) da se rabi preveč tujih besed; 4) da je besedilo preveč trivialno; 5) da je prevod pisan preveč v nemškem in premalo v slovenskem zlogu; 6) da nedostaje kratkega uvoda, in 7) da nedostaje tudi kratkih opomb na koncu, kakor je glasoviti znalec Shakespeara Al. Brandl opremil svojo izdajo Schlegel-Tieckovega dela v stoletni spomin prve Schlegel-Tieckove izdaje l. 1797.

Dr K. Glaser.

Zur Phonetik des Dialektes v. Polstrau.

Von Prof. dr. K. Ozvald. S. A. aus dem 44. Jb. des k. k. Staatsgymn. in Görz. Goriška tiskarna A. Gabršček. 1904. S. 16. — V novejšem času se slovenska narečja kategorično malo ali nič ne preiskujejo, le kako posamezno, domače narečje, ki ne prizadeva posebnih težav, si izvoli kakšen marljiv profesor v proučevanje. Sicer tako proučevanje ne zgreši svojega dobrega namena, vendar ostane veliko narečnih prikazni nerešenih ali krivo tolmačenih, ko se okoliški govor ne jemlje v primeru. Kakor so narečja zvezana med seboj, tako se morejo tudi v medsebojni zvezi in sorodnosti pravilno presojati. Seveda partikularno v različnih krajih sorodnost različno vmes posega. Slovencem pridejo pač te in one vrste razprave zelo na hval, ko imamo jezik še premalo preiskan. Dr. Ozvald nam podaje glasoslovje svojega domačega govora, kakor se sliši v Središču na Štajerskem. To je mičen jezik, ki kaže stare samoglasnike v mnogoličnih refleksih, katerim pridaje množina kratkih poudarkov posebno lice. Ker samo glasoslovje ne izraža celotnega lica dotičnega narečja, in se samo zase pravično tudi presoditi ne dá, se moramo tukaj ozreti le na sestavek ko tak. Diakritičnim znamenjem, ki si jih je izbral pisatelj za samoglasnike, je dal etimološko vrednost, vsled česar ima nekaj različnih znamenj enak izgovor.

Navzlic veliki vestnosti, ki jo kaže pisatelj, se ne vjema vse, kar pravi o znamenju ϵ z dvema pikama na vrhu (za pisateljeve znake moremo tu rabiti dotične normalne). V uvodu pravi, da pomeni široki, glasu a se bližajoči o , med zgledi (4) pa ga stavlja med e -glasove, enkrat torej med temne, drugič med jasne samoglasnike. Da je misliti preje na drugo, ko na prvo, kažejo izrecni zgledi odrešenik (5) in ožen (9) zraven ožen (12). Da ima nazalirani j (nj) res malo n -skega značaja, kaže pisava edenejst, dvanejst... devetnejst (4) zraven trneⁿjst, štrneⁿjst (8), pa jemu (5, 8) zraven ⁿjemu (12). Nekaj nedoslednosti smo pa zvalili na tiskarja, ožen (9) zraven ožen (12); dèlo zraven délo (12). Nepotrebno je, da dopoveduje, kdaj se zveneči soglasniki spreminjajo v neme ali narobe (13, 14, 15, 16); če se spreminjajo tako tudi v Središču na Štajerskem, ni nič čudnega, ker se po vsem arjoevropskem svetu ne drugači. Pisatelj se je omejil skoro samo na podajanje, razlagal je premalo, in še to le najlažje prikazni, katerih nam pa vseh tudi ni po volji raztolmačil. Sekundarni j pri prislovih na a ni odpadel (4), temuč se v tem narečju kakor tudi v mnogo

drugih še priteknil ni; isto velja o z pri osebnem zaïmku ja (jaz) 16. Pri zgledih bí, naví, pí je j odpadel fiziološko, ker se težko obvlada; po analogiji na grizi, nesi i. dr. se vsled naglasne razlike celo ne dá razložiti. Vzroka spremembe raz-rez, kadar je nena-glašen ali slabo naglašen, ni iskati v naslombi ali analogiji (4) temuč pri soglasniku r, ki ima to lastnost, da samoglasnike slabí. To kažejo dolgo poudarjeni zgledi rástava, rásol i. dr. Drugi primeri slabljenja: črés zraven črézje, predédek, prerokovati, prestrti, predrti in zgledi pri predlogu pri (8). Razlaga, da bi bil zlog re v rëca (raca) nastal pod vplivom predloga res-raz (4), se ne more podpreti. Ako besedo rëca postavimo vštric z njenimi vrstnicami bàba, dòga, slàma, žàba, žùna i. dr., se pokaže, da je a kratko poudarjen; kot tak pa se je za r -om reducirál po zgoraj povedanem, odtod rëca. V besedi nedloga je zlog ne-prava nikavnica, ne pa naslomba na ne (4), kakršna je pravilna in jo ko tako rabi poljščina: niedotëga.

Vrednosti ostalega te pomanjkljivosti ne morejo zmanjšati. Naglas je pisatelj dobro zadel, namreč ekspiratorni, le to bi želeli, da bi poudarke kategorično obdelal, zlasti, ker je sicer množica kratkih poudarkov nerazložljiva.

A. B.

Koledar družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za navadno leto 1905. Izdalo in založilo vodstvo. Cena 1 K 20 v. V Ljubljani. Tisk „Narodne Tiskarne“. 1904. Str. 142. — Poleg navadne koledarske vsebine prinaša letošnji vestnik „Družbe sv. Cirila in Metoda“ življenjepís dr. Fr. Škofica s podobo (J. Pobjšar), Veselov prevod Kollárjeve pesmi „Slovani“, dr. Jos. Vošnjakove spomine na prošta Lovra Serajnika, nekaj Resmanovih pesmi, Frančiška Starega spis o češki „Osrednji Matiči šolski“, ki naj navduši Slovence k posne-manju, msgr. Tomo Zupana beležke o Prešernovi materi in Ivana Vrhovnika podatke o nekaterih Prešernovih vrstnikih in prijateljih. Ta zanimivi koledar bo brez dvoma družbi naklonil novih prijateljev in podpornikov.

NAŠE SLIKE.

Uvodna vinjeta (str. 641.) nam kaže prizor na vseh vernih duš dan. Ubožno pokopališče z bournimi križi vabi z glasnim zvonjenjem vernike, da pridejo k grobovom svojih dragih ranjkih in tam pomolijo za njihove duše. Sivo jesensko nebo gleda ta dan tako žalostno, zvonovi pojo, kot bi jokali, vsa priroda se že nagiba k zimskemu spanju, podobi naše smrti. Solze, ki tekó ta dan, so mirne solze vdane ljubezni, oslajšane z nado, da se vidimo nad zvezdami.

Graničarjev sen (str. 649.) je jako efektna slika hrvaškega slikarja Otona Ivekovića. Graničarji utrujeni leže na tleh, da si odpočijejo od težkih bojev. Za granico so gospodarili hudi Turki, ki so hodili plenit čez mejo. Graničarji so imeli nalogo, da so varovali mirno prebivalstvo in zapodili nazaj krvoločne moslime, kadar so zahrepeneli po naših zemljah. Vojska je graničarjevo življenje. V vednem strahu, v neprestani nevarnosti je pred sovražnikom.

Zato pa tudi ponoči nima miru. V sanjah se vojskuje dalje. Konj se nagiblje nad spečim gospodarjem, ta pa sanja o bitkah z divjimi jezdecí. Po oblakih se podijo pošastne prikazni v divjem begu, in nad spečimi trupli jahajo skrivnostni jezdecí kakor strahovi... Graničar bolesto ječi v sanjah. Jezdecí teptajo po njem z zračnimi kopiti. Pest mu prijemlje za meč...

Lov s hrti (str. 665.) je vesela zabava za drzne jezdecé. Hrt je najhitrejši pes, slok, stegnjen, suh, tenak, ves ustvarjen za najhitrejše letanje. Znameniti poljski slikar Jan Wierusz-Kowalski je tudi na tej sliki pokazal, kako živo in resnično zna slikati konje v diru in živo prirodu.

Cerkev Matere božje ob morju (Madonna del mare) je nova zgradba v Pulju (str. 667.). Posvečena je bila dné 2 decembra l. 1898. Plemenita zgradba v starem romanskem zlogu se kaj lepo vidi z morja.

